

İçinden geçtiğimiz kapitalist çağın yürütücüsü burjuva sınıfı ve kapitalizmin zor aygıtı olarak şekillenen devletler dünyanın öküzün boynuzları üzerinde hassas bir dengede durduğunu anlatıyor. Bu öküzü kızdırmadan dünyanın kontrolünü sağlamaya çalışan egemenler, sürdürülebilir kalkınma yalanlarıyla dünyayı sömürmenin ideolojik araçlarını da yaratıyorlar. Hepimizin aynı gemide olduğunu söylüyorlar. Dünyanın batmaması için her seferinde “öküzü” uysallaştıracak öneriler sunuyorlar. Ezilenlerden ve doğadan daha fazla fedakârlık bekliyorlar. Oysa onlar da çok iyi biliyor ki; dünya öküzün boynuzlarında değil, emeğin omuzlarında dönüşüyor ve değişiyor.

Dünyayı sırtlanan emeğin doğa yönü sinyallerini sıklaştırıyor, küresel iklim değişikliği, biyolojik felaketler, seller, yok olan türler, eriyen buzullar dünyanın emekçilerine omuzlarındaki yükün ağırlığını işaret ediyor. Sermaye tahakkümündeki toplumsal insanla doğanın, bozulan metabolizmasının yeniden inşasının gerekli olduğunun açık ipuçlarını sunuyor.

Emeğin toplumsal görünümünde sınıfsal çelişkiler derinleşiyor. Yoksul giderek daha yoksul, zengin daha zengin oluyor. İş koşulları emekçiler için daha kötüleşirken, örgütsüzlük ve esnekleşme kıskacındaki geniş kitleler gelecekle bağlarını koparıyor. Kapitalist üretimin dışına itilen emekçiler potansiyel suçlu grubu olarak kentlerin kenar mahallerine, kırların çadır evlerine mahkûm ediliyor. Geçim araçları tamamen ellerinden alınmış bu büyük insan yığını yoksulluğun sorumlusu ve kalkınmanın önündeki engel olarak mimleniyor.

Sermaye çağının daha fazla kar elde etmeye dayalı mantığı ve üretim-tüketim tarzı her gün emeğin doğal ve toplumsal yönlerini birbirinden kopartarak; emekçileri doğanın karşısına diyor. Toplumsal emeğin yaratıcı güçlerini iş gücüne dönüştüren, emekçileri işçileştiren ve onları kendi yarattıklarına yabancı hale getirerek örgütleyen sermaye; doğayı da hammadde ve veya doğal kaynak düzeyine indirgeyerek emeği parçalıyor ve sömürüyor. İşçileşen emekçilerin kendilerini sömüren güç olan sermayeyi ve işçiliklerini aşarak ortadan kaldırma yetileri politik ve ideolojik olarak iğdiş ediliyor. Kalkınma ve büyüme değerleri dizisi içinde emekçilerin bedeni olan doğa ve toplumsal yetisi yaratıcılıkları çatıştırılıyor, emeğin bu var oluşsal birliği sermaye ideolojisinin türevleri arasında yıkıma uğruyor, parçalanıyor. Kır ve kent arasındaki çelişkiyi derinleştiren, mekânı ve zamanı niceliksel değerlere dönüştürerek parçalayan kapitalist uygarlık, toplumsal emeğin görünümlerinden biri olan sermayeyi de emekçilerin ve doğanın karşısında kendinde anlamlı bir güç olarak örgütlüyor. Kapitalist sömürü bir yandan muazzam bir mübadele değeri yaratırken, doğa ve emekçiler bu mübadele düzeninin posası olarak dışsallaştırılıyor, hammadde, doğal kaynak ve işgücü olarak maliyet hesaplarında değerlendiriliyor. Emekten çalınan toplumsal yaratıcılık, zaman, mekân, estetik, deneyim, gelenek ve gelecek “artık değer” biçiminde sermayenin büyüme eğilimlerine yansıyor. Yaşam, alıp satma ilişkisinden ibaret; büyüme için üreten; sürekli tüketime endekslenmiş bir toplumsal ilişki biçimine dönüşüyor. Bu düzenin tüketim kölesi haline gelen bencil kişiliklerimiz, sermayeyi yeniden üreten bireyler yumağı, başkalarının hayatını ve doğanın geleceğini çalarak kendini kurtarmanın telaşını yaşıyor. Sermaye sürekli biriktirerek kendi varlığını sürdürürken, kapitalizmi toplum dışı bir gerçeklik düzeyi olarak algılatan yaşadığımız düşünsel sefalet, bedenimiz olan doğa ve toplumsal yaratıcılığımız olan iş yapma yeteneğimizdeki yarıma/yabancılaşma, bir ikilik olarak yaşanıyor. Sermaye uygarlık sürecindeki bütün bu yoksullaşmayı bir zorunluluk, insanlık tarihinin zorunlu sonucu olarak dayatan ideolojik aygıtlar da yaşanan körleşmenin, köleleşmenin süreklilik kazanmasına zemin hazırlıyor.

Geleceğimiz İçin Ekolojist Mücadele

Kapitalist üretim tarzında emeğin örgütlenişi hem verili yaşam tarzımızın tarihsel sınırlılıklarını işaret ediyor hem de bu düzene karşı mücadele etmenin varoluşsal ve tarihsel zorunluluk haline geldiğini. Yaşadığımız çağın ideolojik körleşmelerinden birisi olan bu çelişkilerin ve karşıtlıkların aşılabilir olduğu yanılsamasının aşılması geleceğimiz açısından en önemli politik uğraktır. Bu uğrakta, sermaye karşısında çırılçıplak kalan emeğin, kapitalizmin tarihsel sınırlarını işaret edecek ve onu aşacak politik bir güç olarak örgütlenmesi gerekiyor.

Bu örgütlenme, çelişkileri tarihsel koşullarında kavrama, emeğin ontolojik anlamından beslenerek sömürüyü ortadan kaldırma bakış açısından hareketle sınıfsal bir mücadeleyi gerektiriyor. Ekolojik gelecek mücadelesi de tam da böyle bir zeminden beslendiği sürece gerçek anlamda insanlığın, doğanın birliği ve kurtuluşu mücadelesi olarak şekillenecektir.

Sermaye düzeninin sömürü mekanizmasına karşı durabilecek örgütlülüğün toplumsal tabanı olan emekçi kitlelerin birleşik mücadele hattının oluşturulması ekolojik bir politikanın olmazsa olmazlarındanıdır.

Bu mücadele hattının bileşeni olan sendikalı ve görelı örgütlü sayılan fabrika işçilerinin dışında kalan ve giderek proleterleşen kıır ve kent emekçileri sermaye çağının tüm çelişkilerini derinden yaşarken kendi özgöl örgütlenme deneyimlerini yeni yeni ortaya çıkarmaktadır.

Yerel, ülkesel ve enternasyonal düzeyde bu örgütlenmeler birbirinden eşitsiz gelişmesine karşın, bu örgütlerin biriktirdikleri deneyimler, mücadele alanının özgüllükleri gözetildiğı ölçüde diğeri ülkelerin ve bölgelerin emekçilerine de ışık tutmaktadır. Bu kıır ve kent emekçilerinin ortak politik talepleri ve yeni hak mücadele biçimleri sermaye düzenine karşı yeni bir toplumun ilksel biçimlerini barındırıyor. Emperyalizmin görelı olarak içselleşme sürecinin yaşandığı, ekonomisi kısmen tarıma dayalı ve yüzü sanayileşmeye dönük ülkelerde yaşanan değişimler, krizler yeni sınıfsal çelişkiler ve dinamikler doğuruyor. Bu çelişki biçimlerini açığa çıkartmak ideolojik mücadeleyi de zorunlu hale getiriyor. Kent emekçilerini üretim araçlarından kopartan sermaye, kıır kapitalistleştirip dönüştürdüğü ölçüde kıır emekçisini de proleterleştiriyor. Kimi zaman kendi toprağı üzerinde sözleşmeli üreticilikle köleleştirilen kıır emekçisi, kimi zamanda en temel üretim girdisi olan tohumdan biyoteknoloji yoluyla kopartılarak toprağına yabancılaşıyor. Gıda egemenlikleri ellerinden alınmış geniş kitleler sağlık, eğitim gibi temel haklarını yitirdikleri gibi beslenme, barınma, yaşama haklarını da yitiriyorlar. Doğa geri dönüşü olmayan bir yok oluşa emanet ediliyor.

Türkiye kırsalında yaşanan kapitalistleşme dalgası ve uluslararası sermayenin egemenliğinde tekelleşen ve patent altına alınan yaşam karşısında emekçilerin yeni ve kitlesel örgütlenmelerde ideolojik ve politik harmanlanma ihtiyacı can yakıcı şekilde açığa çıkıyor. Buna karşın, kıırda yaşanan dönüşümü kavrayarak mücadele eden örgütlenmelere ve gelişmelere kamusal alanın politik bileşenlerinin pek itibar ettiğı söylenemez.

Oysa kapitalizmi aşmayı önüne koymuş örgütlü yapılar kırsal alana dair politika geliştirmedikleri sürece bu niyetlerinde başarılı olamayacaklardır. Ekolojik bir gelecek kurma niyetinde olanlar için de aynı durum geçerlidir. Kırsal alanın politikasını kent emekçileriyle buluşturmada, kıır emekçisinin tüm sınıf içi çelişkilerini gözeterek bu alanda örgütlenmeler yaratılama, kent ve kıır işçilerinin politik mücadele birliğini inşa etmenin olanağı hiç yoktur. Ekolojistler bu alanda yeşeren toplumsal mücadele dinamiklerine bugün en fazla ideolojik ve lojistik destek olabilecek güçtedir. Kentsel mekanlarda mücadele deneyimlerini biriktiren ekoloji hareketi, çiftçilerin acil toprak reformu taleplerini, tarım işçilerinin sosyal güvenlik ve sendikalaşma ihtiyaçlarını, neo liberalizmin kuralsızlaştırma politikaları karşısında çiftçilerin kredi, destekleme v.b ihtiyaçlarını kentsel politikanın merkezine taşıyabildiğı ölçüde kıır ve kent emekçilerinin birliği mücadelesine bir katkı sunmuş olacaktır.

Ekoloji Kolektifi, insan ve doğa ikiliğini, sermaye ve emek çelişkisini, kıır-kent yarılmalarını, kadının emek sürecindeki sömürüsünü ortadan kaldırmayı ufkuna koymuştur. Bu mücadele sınırların olmadığı bir dünyada, sınıfsız, sömürsüz, tahakkümsüz bir geleceğı tahayyül etmek demektir. Ancak tahayyülümüzle yaşanan sorunlar arasındaki açığı kapatmak için mücadele etmek gerekiyor. Bu fikri düzeyi bir yaşama biçimine dönüştürerek örgütlenmek mümkün. Şimdilik elimizden bu kitabı derlemek geliyor. Ama bilinsin ki tüm çabamız Dünyayı öküün boynuzlarından indirip ellerimize almak içindir.

EKOLOJİ KOLEKTİFİ

Emeğin Ekolojisini Yaratmak
Ekoloji Kolektifi'nin Yayına Hazırladığı Ekolojik Politika Kitaplığı 1
Kıırda Yoksulluk ve Direniş'in Giriş Yazısıdır.